

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Alfawet aangenomen door Tweede Kamer

De Tweede Kamer heeft op 14 april 2009 de wetswijziging Wmo aangenomen. De verwachting is dat de Eerste Kamer voor het zomerreces de behandeling afrondt en dat de wet 1 januari 2010 in werking treedt.

Op het moment dat de wet in werking treedt, dienen de contracten die gemeenten en aanbieders voor de hulp bij het huishouden hebben gesloten aan de wet te voldoen. De overlegbepaling (zie onder) treedt in werking op de dag na publicatie van de wet in het Staatsblad.

Er waren nogal wat amendementen, die deels weer werden gewijzigd of ingetrokken.

Op het laatste moment werden ook nog moties ingediend.

Resultaat

Wat is het uiteindelijke resultaat?

1. De huidige keuzemogelijkheid tussen de voorziening in natura en het persoonsgebonden budget wordt een keuze tussen het ontvangen van een voorziening in natura, of een vergelijkbaar en toereikend persoonsgebonden budget, waaronder de vergoeding voor een alfahulp.
2. Het opnemen van een bepaling over de geïnformeerde toestemming voor de burger.
3. Het opnemen van een overlegbepaling gericht op overname van personeel van oud-gegunde aanbieders door nieuw-gegunde aanbieders.
4. Het toevoegen dat gemeenten in het kader van het verstrekken van woonvoorzieningen ook rekening moeten houden met de wijziging van de leefsituatie.

5. Er komt een onderzoek naar alfahulpen met kleine contracten, die daarom niet in dienst worden genomen.
6. Er komt een plan van aanpak om WWB'ers te laten doorstromen naar de functie van alfahulp en van alfahulpen naar andere functies.
7. Er komt een jaarlijks onderzoek naar de arbeidsmarktgevolgen van de invoering van de wetswijziging
8. De regering is verzocht te stimuleren dat gemeenten het pgb (waaronder begrepen geld voor de alfahulp) netto uitbetalen.
9. De regering is verzocht er voor te zorgen dat alle pgb-houders gebruik kunnen maken van de diensten van de SVB.

Als de burger ondersteuning in natura wenst, regelt de gemeente straks de voorziening.

De cliënt is hiermee uitsluitend de ontvanger van de voorziening en mag op geen enkele wijze worden geconfronteerd met enige verantwoordelijkheid als werkgever of opdrachtgever.

Met ingang van de wetswijziging is het uitgesloten dat een thuiszorgaanbieder de voorziening in natura via een alfahulp of een zelfstandige (behalve als onderaannemer) levert waardoor de burger ongewild werkgever of opdrachtgever wordt. Als de burger de voorziening zelf wil regelen kan hij een persoonsgebonden budget aanvragen. De cliënt regelt dan zelf zijn voorziening. Hij ontvangt zelf rechtstreeks van

de gemeente een bedrag waarmee hij de hulp kan contracteren.

Bemiddelen en service verlenen

In de praktijk moeten we goed onderscheid maken tussen bemiddelen en service verlenen.

De bemiddelende instantie moet zich na de bemiddeling van werkgeversachtige zaken onthouden, anders verliest de alfahulp of andere hulpverlener de mogelijkheid van de regeling dienstverlening aan huis gebruik te maken. En die houdt in dat minder sociale lasten afgedragen hoeven te worden.

Service wordt aan de cliënt verleend en zorgt er voor dat er bijstand is bij de werkgeverstaken of het opdrachtgeverschap. Hoe dit precies vorm kan krijgen zijn we nog aan het uitzoeken. De motie-Sap roept de regering op alle gemeenten te stimuleren hiertoe een contract met de SVB te sluiten.

Geïnformeerde toestemming

Naast een helder onderscheid tussen het wel of niet zelf regelen van een voorziening, is het belangrijk dat de burger ook daadwerkelijk weet waarvoor hij kiest. Daarom regelt het wetsvoorstel expliciet de geïnformeerde toestemming. Gemeenten worden hierdoor verplicht om hun burgers goed en begrijpelijk te informeren over de consequenties van hun keuze.

Dat geldt niet alleen voor nieuwe cliënten, maar ook voor de bestaande. We kunnen ons voorstellen dat gemeenten allereerst de huidige cliënten met alfahulp informeren, en vervolgens diegenen die een pgb hebben.

De informatieplicht gaat niet alleen over de formeel juridische consequenties van de keuze, maar over alle zaken die voor de persoon in kwestie van belang zijn. Dus ook over wachtlijsten en wachttijden, hoogte van bedragen, verantwoording, eigen bijdragen, serviceverlening etc.

Bij het persoonsgebonden budget is de burger vrij hoe hij zijn ondersteuningsbehoefte regelt.

Bij de hulp bij het huishouden kan een budgethouder bijvoorbeeld:

- Een arbeidsovereenkomst met een alfahulp aangaan die valt onder de Regeling dienstverlening aan huis.

Een alfahulp is iemand die op basis van een arbeidsovereenkomst maximaal 3 dagen per week huishoudelijke hulp levert bij de cliënt thuis. De burger is de werkgever waarbij sprake is van een gezagsverhouding. Op grond van de Regeling dienstverlening aan huis zijn de werkgeversverplichtingen van de burger minimaal. De burger hoeft – in tegenstelling tot de volledige arbeidsovereenkomst – geen loonbelasting en premies werknemersverzekeringen af te dragen.

- Een opdracht verlenen.

Het kan dan gaan om de inhuur via een bedrijf, inhuur van een familielid, van burens, vrienden of andere relaties, het inschakelen van een zelfstandige zonder personeel. Er is dan sprake van een opdrachtgeversrelatie.

- Een volledige arbeidsovereenkomst aangaan. Door de Belastingdienst en het UWV wordt de cliënt als formeel werkgever aangemerkt. Dit betekent ondermeer dat sociale premies moeten worden ingehouden en loonbelasting moet worden betaald. Daarnaast is de werknemer verzekerd voor de WW en de WIA en moet er loon worden doorbetaald als iemand langer ziek is dan 6 weken.

De gemeente kan er voor kiezen om binnen het persoonsgebonden budget verschil in tarief en/of verantwoording aan te brengen. Dit kan zij bijvoorbeeld doen door specifiek de financiële vergoeding voor een alfahulp aan te bieden.

Ondersteuning bij de implementatie

Om gemeenten en thuiszorgaanbieders te ondersteunen bij de invoering van de wetswijziging Wmo worden diverse activiteiten ondernomen:

- Regionale voorlichtingsbijeenkomsten voor gemeenten en thuiszorgaanbieders. Deze bijeenkomsten worden door VWS en VNG georganiseerd in juni dit jaar.
- Factsheet 'Wetswijziging Wmo'. Hierin wordt een toelichting gegeven op de verschillende aspecten van de wetswijziging Wmo. (Mei/juni beschikbaar).

- Plan van aanpak 'Burgers laten kiezen'. In dit plan van aanpak worden activiteiten in kaart gebracht die gemeenten, thuiszorgaanbieders en cliëntenorganisaties kunnen ondernemen om de geïnformeerde toestemming te realiseren voor burgers die momenteel hulp bij het huishouden in natura via een alfahulp ontvangen. (Mei/juni beschikbaar)
- Pgb-wijzer op de website www.invoeringwmo.nl. (Juni gereed)
- Voorbeeldteksten en voorbeeldbrieven voor de communicatie richting de burgers. (September 2009).

Den Haag, 23 april 2009